

ศึกษาและปฏิบัติธรรม

ครั้งที่ ๘๓ มัจฉาทิฎฐิ ตอนที่ ๕

๒๑ มิถุนายน ๒๕๕๔

อ.สุภีร์ ทุมทอง

๕. ทฤษฎี ๖๒

๕.๑ ปุพพันตกัปปิก ๑๘

๕.๒ อปรันตกัปปิก ๔๔



๕.๑ ปุพพัตถกัปปิก ๑๘

- (๑) สัสตวาทะ ๔
- (๒) เอกัจจสัสตวาทะ ๔
- (๓) อันทานันตีกวาทะ ๔
- (๔) อมราวีกเขปิกวาทะ ๔
- (๕) อธิจสมุปปันนวาทะ ๒



๕.๑ ปุพพันตักปิปก ๑๘

ตยิทํ ภิกขเว ตถาคโตะ ปชานาติ ‘อิมะ ทิฏฐิจ्ञุจฺจํ อเวกฺขิตา
อเวปฺรามญฺจา อเวกฺติกา ภวนฺตึ อเวอภิสฺมุปรายา’ติ. ตถจ ตถาคโตะ
ปชานาติ, ตโตะ จ อุตฺตริตฺรํ ปชานาติ, ตถจ ปชานนํ น ปฺรามสฺติ,
อปฺรามสโตะ จสฺส ปจฺจตฺตยฺเยว นิพฺพุติ วิทิตา.

เวทนานํ สมุทฺตยญจ อตฺถงฺกมญจ อสฺสาทญจ อาทีนวญจ
นิสฺสรณญจ ยถาภูตํ วิทิตฺวา อญฺปาทาวิมุตฺโต, ภิกขเว ตถาคโตะ.
ที.สී. ๕/๗๒ พรหมชาลสูตร



๕.๒ อปรันตกัปปีก ๔๔

สนฺติ ภิกฺขเว เอกे สมณพฺรหฺมณา อปรนฺตกัปปีกา
อปรนฺตานุทิกฺขิโน, อปรนฺตํ อารพฺภ อเนกวิหิตานิ
อริมุตฺติปทานิ อภิวทฺตติ จตฺตจตฺตาริสาย วตฺตฺตฺติ.
ที.สี. ๕/๗๔ พรหมชาลสูตร



(๑) สัจฉิวาทะ ๑๖

สนฺติ ภิกฺขเว เอเก สมนฺพฺราหฺมณา อุทฺธมาตนิกา
สัจฉิวาทา อุทฺธมาตนํ สัจฉี อตฺตานํ ปญฺจเปนฺติ
โสฬสฺหิ วตฺถุหิ.

ที.สี. ๘/๗๕ พรหมชาลสูตร



(๑) สัจญีวาทะ ๑๖

- (๑) ‘รูปี อตฺตา โหติ อโรโค ปรมมรณา สญญี’ติ นํ ปญฺญเปนฺติ.
 - (๒) ‘อรูปี อตฺตา โหติ อโรโค ปรมมรณา สญญี’ติ นํ ปญฺญเปนฺติ.
 - (๓) รูปี จ อรูปี จ อตฺตา โหติ
 - (๔) เนวรูปี นารูปี อตฺตา โหติ...
 - (๕) อนุตฺวา อตฺตา โหติ...
 - (๖) อนนุตฺวา อตฺตา โหติ...
 - (๗) อนุตฺวา จ อนนุตฺวา จ อตฺตา โหติ...
 - (๘) เนวนุตฺวา นานนุตฺวา อตฺตา โหติ...
- ที.สี. ๕/๗๖ พรหมชาลสูตร

(๑) สัจญญีวาทะ ๑๖

(๕) เอกตตสญญี อตฺตา โหติ...

(๑๐) นานตตสญญี อตฺตา โหติ...

(๑๑) ปริตตสญญี อตฺตา โหติ...

(๑๒) อปฺปมาณสญญี อตฺตา โหติ...

(๑๓) เอกนตฺสฺสึ อตฺตา โหติ...

(๑๔) เอกนตฺทุกฺขี อตฺตา โหติ ...

(๑๕) สุขทุกฺขี อตฺตา โหติ...

(๑๖) อทุกฺขมฺสฺสึ อตฺตา โหติ

อโรโค ปรมฺมรณฺา สญญี'ติ นํ ปณฺณเปนฺติ.

ที.สั. ๕/๗๖ พรหมชาลสูตร (๑๖,๓๔)

(๒) อสังขยวาทะ ๘

สนธิ ภิกขเว เอกे सम्मप्राहम्णा उทुष्मात्तनिका
อสังขยวาทา उटुष्मात्तनं असंख्यी उत्तानं
पल्लवपेनृति अणुजहि वतुणुहि.

ที.สี. ๕/๗๘ พรหมชาลสูตร



(๒) อสัณฺญีวาทะ ๘

(๑) ‘รูปี อตฺตา โหติ อโรโค ปรมมรณา อสณฺญี’ติ นํ ปญฺณเปนฺติ.

(๒) ‘อรูปี อตฺตา โหติ ...

(๓) รูปี จ อรูปี จ อตฺตา โหติ ...

(๔) เนวรูปี นารูปี อตฺตา โหติ...

(๕) อนตฺวา อตฺตา โหติ...

(๖) อนนตฺวา อตฺตา โหติ...

(๗) อนตฺวา จ อนนตฺวา จ อตฺตา โหติ...

(๘) เนวนตฺวา นานนตฺวา อตฺตา โหติ

อโรโค ปรมมรณา อสณฺญี’ติ นํ ปญฺณเปนฺติ.

ที.สී. ๕/๗๕ พรหมชาลสูตร (๒๔,๔๒)

(๓) เนวสัณญีนาสัณญีวาทะ ๘

สนฺติ ภิกฺขเว เอเก สมนฺพฺราหฺมณา อุทฺธมาตฺนิกา
เนวสัณญีนาสัณญีวาทา, อุทฺธมาตฺนํ เนวสัณญีนาสัณญี
อตุตฺตํ ปญฺจเปนฺติ อญฺจหิ วตฺถุหิ.

ที.สี. ๕/๘๑ พรหมชาลสูตร



(๓) เนวสัณญีนาสัณญีวาทะ ๘

(๑) ‘รูปี อตฺตา โหติ อโรโค ปรมมรณา เนวสัณญีนาสัณญี’ติ นํ ปญฺญเปนฺติ

(๒) ‘อรูปี อตฺตา โหติ ...

(๓) รูปี จ อรูปี จ อตฺตา โหติ...

(๔) เนวรูปี นารูปี อตฺตา โหติ...

(๕) อนตฺวา อตฺตา โหติ...

(๖) อนนตฺวา อตฺตา โหติ...

(๗) อนตฺวา จ อนนตฺวา จ อตฺตา โหติ...

(๘) เนวนตฺวา นานนตฺวา อตฺตา โหติ

อโรโค ปรมมรณา เนวสัณญีนาสัณญี’ติ นํ ปญฺญเปนฺติ.

ที.สී. ๘/๘๒ พรหมชาลสูตร (๓๒,๕๐)

(๔) อุจฺเจทวาทะ ๗

สนฺติ ภิกฺขเว เอเก สฺมณพฺรหฺมณ **อุจฺเจทวาทา**
สโต สตฺตสฺส อุจฺเจทํ วินาสํ วิภวํ ปณฺณเปนฺติ
สตฺตํ วัตฺตฺตํ.

ที.สี. ๕/๘๔ พรหมชาลสูตร



(๔) อุจเฉทวาทะ ๗

- (๑) ‘ยโต โข, โภ, อยํ อตุตา รูปี จาตุมหาภูติโก มาตาเปตติกสมภโว
กายสุส เกทา อุจฺฉิขฺชติ วินฺสุสฺสติ, น โหติ ปรมมรณา,
- (๒) อตุติ โข โภ อญฺโฆ อตุตา ทิพฺโพ รูปี กามาวโร
กพพีการาหารภโก โข ...
- (๓) อตุติ โข โภ, อญฺโฆ อตุตา ทิพฺโพ รูปี มโนมโย
สพฺพงฺคปจฺจํคิ อหีนินฺทริโย ...
- (๔) อตุติ โข โภ อญฺโฆ อตุตา สพฺพโส รูปสญฺญานํ สมตฺติกฺกมา
ปฏฺฐิสญฺญานํ อตุถงฺกมา นานตฺตสญฺญานํ อมนสิการา
‘อนนฺโต อากาโส’ติ อากาसानญฺจายตฺนุปโค ...

(๔) อุจเฉทวาทะ ๗

(๕) อตฺถิ โข โภ อณฺโณ อตฺตา สพฺพโส อากาसानนฺจายตฺนํ
สมตฺกุกมฺม ‘อนนฺตํ วิณฺณณฺ’ติ วิณฺณณนฺจายตฺนุปฺโก ...

(๖) อตฺถิ โข โภ, อณฺโณ อตฺตา สพฺพโส วิณฺณณนฺจายตฺนํ
สมตฺกุกมฺม ‘นตฺถิ กิณฺจิ’ติ อากิณฺจณฺจายตฺนุปฺโก ...

(๗) อตฺถิ โข โภ อณฺโณ อตฺตา สพฺพโส อากิณฺจณฺจายตฺนํ
สมตฺกุกมฺม ‘สนฺตเมตฺ ปณฺีตเมตฺนุ’ติ เนวสณฺณานาสณฺจายตฺนุปฺโก ...

ที.สี. ๘/๘๖-๘๑ พรหมชาลสูตร (๓๕,๕๗)



(๕) ทิฏฐธัมมนิพพานวาทะ ๕

สนฺติ ภิกฺขเว เอเก สมนฺพฺราหฺมณา ทิฏฐธมฺมนิพฺพานวาทา
สโต สตฺตสฺส ปรมทิฏฐธมฺมนิพฺพานํ ปญฺจเปนฺติ
ปญฺจหิ วตฺถุหิ.

ที.สී. ๕/๕๓ พรหมชาลสูตร



(๕) ทิฏฐธัมมนิพพานวาทะ ๕

(๑) ยโต โข โภ อัย อตฺตา ปญฺหิ กามกฺเณหิ สมปปีโต
สมงฺกัฏฺโธ ปริจาเรติ, เอตฺตาวตา โข โภ,
อัย อตฺตา ปรมทิฏฐธมฺมนิพฺพานํ ปตฺโต โหติ

(๒) ยโต โข โภ อัย อตฺตา วิวิจฺเจว กามเมหิ วิวิจฺจ อกฺุสเลหิ ธมฺเมหิ
สวิตกฺกํ สวิจารํ วิเวกขํ ปีตีสฺขํ ปจฺมํ ฌานํ อุปสมฺปชฺช วิหฺรติ ...

(๓) ยโต โข โภ อัย อตฺตา วิตกฺกวิจฺจารานํ ฐปฺสมา อชฺฌตฺตํ
สมปฺสาทนํ เจตโส เอโกทิกาวํ อวิตกฺกํ อวิจารํ สมาริขํ
पीตีสฺขํ ทุตฺติยํ ฌานํ อุปสมฺปชฺช วิหฺรติ ...



(๕) ทิฏฐธัมมนิพพานวาทะ ๕

(๔) ยโต โข โภ อัย อตฺตทา ปีติยา จ วิราคา อุเปกฺขโก จ วิหฺรติ,
สโต จ สมฺปชาโน, สุขญจ กาเยน ปฏิสฺเวเทติ;
ยนฺตํ อริยา อัจฺจขนฺติ ‘อุเปกฺขโก สติมา สุขวิหารี’ติ,
ตฺตียํ ฌานํ อุปสมฺปชฺช วิหฺรติ

(๕) ยโต โข โภ อัย อตฺตทา สุขสฺส จ ปหานา ทฺกฺขสฺส จ
ปหานา ปุพฺเพว โสมนสฺสโทมนสฺसानํ อตฺถงฺคมา
อทุกฺขมสฺสํ อุเปกฺขาสติปาริสฺสฺสํ
จตฺตถํ ฌานํ อุปสมฺปชฺช วิหฺรติ

ที.สී. ๘/๘๔-๘๘ พรหมชาลสูตร (๔๔,๖๒)

สวัสดีครับ

